

ЗАКОН

О ЗАШТИТИ ПРАВА НА СУЂЕЊЕ У РАЗУМНОМ РОКУ

ГЛАВА I

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређује се заштита права на суђење у разумном року, као и право на правично задовољење због повреде права на суђење у разумном року, које се остварује у судском поступку на начин и под условима прописаним овим законом.

Право на судску заштиту

Члан 2.

- (1) Право на судску заштиту због повреде права на суђење у разумном року има свако ко сматра да није у разумном року одлучено о његовим грађанским правима и обавезама или кривичној оптужби против њега.
- (2) Право из става 1. овог члана има и оштећени у кривичном поступку и оштећени као тужилац, ако су истакли имовинскоправни захтјев.
- (3) Повреда права на суђење у разумном року утврђује се у складу са праксом Европског суда за људска права у Стразбуру.

Дискриминација и родна равноправност

Члан 3.

Поједини изрази употребљени у овом закону за означавање мушког или женског рода подразумевају оба пола.

ГЛАВА II

ПРАВНА СРЕДСТВА И КРИТЕРИЈУМИ ЗА ОЦЈЕНУ ТРАЈАЊА СУЂЕЊА

Правна средства за заштиту права на суђење у разумном року

Члан 4.

- Правна средства за заштиту права на суђење у разумном року су:
- 1) захтјев за убрзање поступка,

2) тужба за утврђивање повреде права на суђење у разумном року и на правично задовољење због повреде права на суђење у разумном року.

Критеријуми за оцјену трајања суђења у разумном року и одређивање новчаног обештећења

Члан 5.

У поступку одлучивања о правним средствима из члана 4. овог закона узимају се у обзир следећи критеријуми:

- 1) сложеност предмета у чињеничном и правном смислу,
- 2) понашање суда и других републичких органа управе, органа јединица локалне самоуправе, јавних служби и других носилаца јавних овлашћења,
- 3) понашање подносиоца правног средства,
- 4) значај предмета за подносиоца правног средства.

ГЛАВА III

НАДЛЕЖНОСТ И ЗАХТЈЕВ ЗА УБРЗАЊЕ ПОСТУПКА

Надлежност за одлучивање

Члан 6.

(1) Захтјев за убрзање поступка подноси се суду пред којим се води поступак.

(2) О захтјеву из става 1. овог члана одлучује предсједник суда, а ако се ради о предмету у којем поступа предсједник суда, о захтјеву за убрзање поступка одлучује замјеник предсједника суда.

(3) Поступак који се води по одредбама овог закона је једностраначки и спроводи се без одржавања рочишта.

(4) На питања поступка о одлучивању о захтјеву за убрзање поступка која нису уређена овим законом, примјењују се одредбе закона којим се уређује ванпарнични поступак.

Садржај захтјева за убрзање поступка

Члан 7.

Захтјев за убрзање поступка садржи:

- 1) име и презиме подносиоца захтјева за убрзање поступка, адресу његовог пребивалишта или боравишта, односно назив и сједиште,
- 2) име и презиме законског заступника, односно пуномоћника подносиоца захтјева и адресу његовог пребивалишта или боравишта, односно назив и сједиште,
- 3) пословни број предмета на који се односи захтјев за убрзање поступка,
- 4) податке и околности у вези са предметом на који се односи захтјев за убрзање поступка.

Регистри

Члан 8.

(1) Надлежни судови воде следеће регистре:

1) Регистар о поднесеним захтјевима за убрзање поступка и Регистар одлука о поднесеним захтјевима за убрзање поступка,

2) Регистар о поднесеним тужбама за утврђивање повреде права на суђење у разумном року и на правично задовољење због повреде права на суђење у разумном року и Регистар одлука о поднесеним тужбама.

(2) Садржај и начин и вођења Регистра о поднесеним захтјевима за убрзање поступка и Регистра одлука о поднесеним захтјевима за убрзање поступка, Регистра о поднесеним тужбама за утврђивање повреде права на суђење у разумном року и Регистра одлука о поднесеним тужбама детаљније се прописује правилником.

(3) Правилник о садржини и начину вођења регистара о поступцима иницираним правним средствима за заштиту права на суђење у разумном року доноси министар правде (у даљем тексту: министар).

Одлучивање о захтјеву за убрзање поступка

Члан 9.

(1) Предсједник суда, у року од 15 дана од дана пријема захтјева за убрзање поступка, затражиће од судије који поступа у предмету извјештај о дужини трајања поступка, разлозима због којих поступак није окончан и мишљење о року у којем се предмет може ријешити, а може и да изврши увид у спис предмета.

(2) Судија који поступа у предмету, доставља предсједнику суда извјештај из става 1. овог члана одмах, а најкасније у року од осам дана од дана достављања захтјева предсједника суда, а који се односи на извјештај о дужини трајања поступка.

Рок за одлучивање

Члан 10.

Предсједник суда одлучује о поднесеном захтјеву за убрзање поступка у року од 60 дана од дана пријема тог захтјева у суд.

Неоснованост захтјева за убрзање поступка

Члан 11.

(1) Захтјев за убрзање поступка одбацује се ако је неуредан или ако не садржи обавезне елементе из члана 7. овог закона или је поднесен од неовлашћеног лица.

(2) Предсједник суда рјешењем одбија захтјев за убрзање поступка када оцијени да је захтјев за убрзање поступка очигледно неоснован.

(3) Ако предсједник суда, након спроведеног поступка, утврди да није дошло до неоправданог одуговлачења поступка и одлучивања о предмету, рјешењем одбија захтјев за убрзање поступка као неоснован.

Основаност захтјева за убрзање поступка

Члан 12.

(1) Ако предсједник суда утврди да се неоправдано одуговлачи поступак и одлучивање о предмету, доноси рјешење и одређује рок за предузимање одређених процесних радњи, који не може бити дужи од три мјесеца и примјерен рок у којем га судија извјештава о предузетим радњама.

(2) Судија нема право жалбе на рјешење из става 1. овог члана.

Достављање

Члан 13.

Одлуке и друга писмена из овог закона достављају се у складу са одредбама закона којим се уређује парнични поступак.

Обавјештавање подносиоца захтјева за убрзање поступка

Члан 14.

Када судија у извјештају или другим актом у писаној форми, у року из члана 12. став 1. овог закона, обавијести предсједника суда о извршеним процесним радњама, предсједник суда о извршеним процесним радњама обавјештава подносиоца захтјева за убрзање поступка и на тај начин окончава поступак о захтјеву за убрзање поступка.

Право на жалбу

Члан 15.

Против рјешења из члана 11. овог закона подносилац захтјева за убрзање поступка има право жалбе предсједнику непосредно вишег суда у року од 15 дана од дана пријема рјешења.

Одлучивање о жалби

Члан 16.

(1) Суд код кога се налази предмет, на захтјев предсједника непосредно вишег суда, у року од три дана од дана пријема тог захтјева, доставља предсједнику непосредно вишег суда списе предмета.

(2) Предсједник непосредно вишег суда доноси рјешење у року од 30 дана од дана пријема списка предмета.

(3) Предсједник непосредно вишег суда рјешењем одбацује недопуштену, неблаговремену жалбу и жалбу изјављену од неовлашћеног лица, ако је није одбацио предсједник суда код кога се предмет налази у раду.

(4) Предсједник непосредно вишег суда може одбити жалбу као неосновану и потврдити првостепено рјешење или уважити жалбу и преиначити рјешење.

Одлучивање Врховног суда
Члан 17.

(1) Ако се захтјев за убрзање поступка односи на поступак који је у току пред Врховним судом Републике Српске (у даљем тексту: Врховни суд), о захтјеву за убрзање поступка одлучује Вијеће од троје судија тог суда.

(2) Вијеће Врховног суда може захтјев из става 1. овог члана рјешењем уважити или одбити као неоснован.

(3) Вијеће Врховног суда одлучује о захтјеву за убрзање поступка у року од 90 дана од дана пријема тог захтјева.

(4) Када Вијеће Врховног суда утврди да се неоправдано одуговлачи поступак и одлучивање о предмету, рјешењем одређује рок за предузимање одређених процесних радњи, који не може бити дужи од три мјесеца и примјерен рок у којем га судија извјештава о предузетим радњама.

(5) Против рјешења из става 4. овог члана, жалба и ревизија нису дозвољене.

Право на нови захтјев за убрзање поступка
Члан 18.

(1) Подносилац захтјева за убрзање поступка, чији је захтјев за убрзање поступка одбијен, а који није поднио жалбу, може да поднесе нови захтјев за убрзање поступка када истекне шест мјесеци од дана пријема рјешења о одбијању захтјева за убрзање поступка.

(2) Подносилац захтјева за убрзање поступка, чији је захтјев за убрзање поступка одбијен, а који је поднио жалбу која је одбијена, може да поднесе нови захтјев за убрзање поступка када истекне шест мјесеци од дана пријема рјешења о одбијању жалбе.

ГЛАВА IV

ПРАВИЧНО ЗАДОВОЉЕЊЕ И ТУЖБА ЗА УТВРЂИВАЊЕ ПОВРЕДЕ ПРАВА НА СУЂЕЊЕ У РАЗУМНОМ РОКУ И ПРАВИЧНО ЗАДОВОЉЕЊЕ

Врсте правичног задовољења
Члан 19.

Правично задовољење због повреде права на суђење у разумном року може се остварити:

1) утврђивањем повреде права на суђење у разумном року,

2) утврђивањем повреде права на суђење у разумном року и досуђивањем новчане накнаде,

3) утврђивањем повреде права на суђење у разумном року и досуђивањем новчане накнаде и објављивањем пресуде да је странци у судском поступку било повријеђено право на суђење у разумном року,

4) утврђивањем повреде права на суђење у разумном року и објављивањем пресуде да је странци у судском поступку било повријеђено право на суђење у разумном року.

Ограничење права на правично задовољење
Члан 20.

Право на правично задовољење по овом закону немају републички органи управе, органи јединица локалне самоуправе, јавне службе и други носиоци јавних овлашћења када учествују као странке у судским поступцима.

Право на тужбу за утврђивање повреде права на суђење у разумном року и правично задовољење
Члан 21.

(1) Тужбу за утврђивање повреде права на суђење у разумном року и правично задовољење због повреде права на

суђење у разумном року (у даљем тексту: тужба) може поднијети тужилац који је претходно надлежном суду поднио захтјев за убрзање поступка.

(2) Тужба из става 1. овог члана подноси се Врховном суду, најкасније у року од шест мјесеци од дана пријема правоснажне одлуке донесене по захтјеву странке за убрзање поступка.

Садржај тужбе
Члан 22.

(1) Тужба садржи:

1) име и презиме тужиоца, адресу његовог пребивалишта, односно боравишта, односно назив тужиоца и сједиште,

2) име и презиме законског заступника или пуномоћника тужиоца и адресу његовог пребивалишта, односно боравишта и сједиште,

3) пословни број предмета или друге податке предмета на основу којих се може утврдити на који се предмет односи тужба,

4) потпис тужиоца, законског заступника или пуномоћника.

(2) Уз тужбу, тужилац прилаже примјерак правоснажног рјешења којим је одлучено о захтјеву за убрзање поступка.

Поступак по тужби
Члан 23.

(1) Суд код кога се налази предмет, на захтјев Врховног суда, у року од три дана од дана пријема тог захтјева, доставља списе предмета.

(2) Врховни суд тужбу доставља Правобранилаштву Републике Српске, које у року од осам дана од дана пријема тужбе доставља своје изјашњење на наводе тужбе.

(3) На остала питања поступка по тужби, а која нису уређена овим законом, примјењују се одредбе закона којим се уређује парнични поступак о спору мале вриједности, независно од врсте и висине тужбеног захтјева.

Одлучивање
Члан 24.

(1) Врховни суд одлучује о тужби у Вијећу од троје судија.

(2) Неблаговремену тужбу и тужбу поднесену од неовлашћеног лица и тужбу која је поднесена супротно одредби члана 21. став 1. овог закона, Врховни суд рјешењем одбацује.

Рок за одлучивање
Члан 25.

Врховни суд доноси одлуку о тужби, најкасније у року од шест мјесеци од дана пријема тужбе.

Пресуда којом се утврђује повреда права на суђење у разумном року
Члан 26.

(1) Код повреде права на суђење у разумном року, Врховни суд може, на захтјев тужиоца, да донесе пресуду којом се утврђује да је тужиоцу било повријеђено право на суђење у разумном року, као и да јој досуди новчано обештећење.

(2) Врховни суд може, изузетно, имајући у виду све околности случаја, а нарочито понашање тужиоца, да пресудом утврди само повреду права на суђење у разумном року.

Новчано обештећење
Члан 27.

(1) Због повреде права на суђење у разумном року, странци у судском поступку досуђује се новчано обештећење.

(2) Новчано обештећење одређује се у износу од 300 КМ до 3.000 КМ по предмету.

(3) Изузетно од става 2. овог члана, у посебним случајевима када је више лица оштећено у судском поступку у којем је утврђена повреда права на суђење у разумном року, накнада штете може износити до 20.000 КМ по предмету.

(4) Висина новчаног обештећења одређује се у складу са критеријумима који су утврђени у члану 5. овог закона.

Средства за исплату новчаног обештећења
Члан 28.

(1) Средства за исплату новчаног обештећења и накнада имовинске штете обезбјеђују се у буџету Републике Српске.

(2) Накнада се исплаћује из буџета Републике Српске у року од три мјесеца од дана подношења захтјева за исплату новчаног обештећења.

Објављивање пресуде
Члан 29.

(1) Када суд утврди повреду права на суђење у разумном року, може на захтјев тужиоца, поред новчаног обештећења, одлуком наложити објављивање пресуде.

(2) Суд за који је пресудом из става 1. овог члана и пресудом из члана 26. став 1. овог закона утврђено да је неоправдано одуговлачио поступак и одлучивање, дужан је да објави пресуду на интернет страници суда.

(3) Пресуда из става 2. овог члана мора бити доступна јавности на интернет страници у периоду од 60 дана, након чега се, по службеној дужности, брише.

(4) На захтјев тужиоца, пресуда се може и прије истека рока од 60 дана брисати са интернет странице суда.

Ослобађање од плаћања судске таксе
Члан 30.

У поступку остваривања судске заштите права на суђење у разумном року странка је ослобођена плаћања судске таксе.

Могућност поравнања
Члан 31.

(1) Лице које је Европском суду за људска права поднијело представку због тога што сматра да је повријеђено његово право на суђење у разумном року, а о којој није донесена одлука о прихватљивости или основаности, може поднијети Влади Републике Српске приједлог за поравнање о новчаном обештећењу, уз навођење датума предаје представке Европском суду за људска права.

(2) Закључено поравнање представља извршну исправу.

Накнада материјалне штете
Члан 32.

Право на накнаду материјалне штете због повреде права на суђење у разумном року остварује се тужбом у парничном поступку код надлежног суда, примјеном општих правила о накнади штете.

ГЛАВА V

ПРЕЛАЗНЕ ОДРЕДБЕ И ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Подзаконски акти
Члан 33.

Министар у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона доноси Правилник о садржини и начину вођења регистара о поступцима иницираним правним средствима за заштиту права на суђење у разумном року (члан 8. став 3).

Започети поступци
Члан 34.

Лице које је поднијело апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине не може поднијети захтјев за убрзање поступка по овом закону.

Ступање на снагу
Члан 35.

Овај закон објављује се у “Службеном гласнику Републике Српске”, а ступа на снагу 1. јануара 2021. године.

Број: 02/1-021-853/20
24. септембра 2020. године
Бањалука

Предсједник
Народне скупштине,
Недељко Чубриловић, с.р.